

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ПРОГРАМА

фахового випробування
при вступі на навчання на 2 курс
за програмою ступеня вищої освіти
«БАКАЛАВР» за спеціальністю
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

для вступників які вступають
на базі програми ступеня вищої освіти «Молодший спеціаліст»
за спорідненою спеціальністю

Обговорено та схвалено
на засіданні кафедри
документознавства та інформаційно-
аналітичної діяльності
Протокол № 11 від 04.02.2020 р.

Програма для проведення фахового випробування при вступі на 2 курс за програмою ступеня вищої освіти «БАКАЛАВР» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для тих, хто вступає на базі програмиступеня вищої освіти «Молодший спеціаліст» за спорідненим фахом. Київ, 2020. 23 с.

Укладачі:

Бездрабко В. В., доктор історичних наук, професор

Варенко В. М., кандидат педагогічних наук, доцент

Цілина М.М., кандидат філологічних наук, доцент

Зміст

Пояснювальна записка	4
Аналітико-синтетична обробка документів.....	5
Інформаційні технології, системи та мережі.....	11
Соціальні комунікації.....	16
Нормативне забезпечення інформаційної діяльності.....	19
Перелік питань до фахового випробування.....	21
Критерії оцінювання.....	23
Структура оцінки.....	24
Порядок оцінювання.....	25

Пояснювальна записка

Київський національний університет культури і мистецтв приймає на перший (зі скороченим терміном навчання) або другий курс (із нормативним терміном навчання на вакантні місця) осіб, які здобули ступінь вищої освіти молодшого спеціаліста для продовження навчання з метою здобуття ступеня вищої освіти бакалавра.

Перелік показників конкурсного відбору, строки та порядок проведення фахових випробувань визначаються Правилами прийому до Київського національного університету культури і мистецтв.

При прийомі на навчання за скороченими термінами підготовки бакалавра конкурсний відбір здійснюється за результатами фахового випробування (усно), яке оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Відповідно до Правил прийому до закладу вищої освіти в 2020 році, для осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний ступінь вищої освіти молодшого спеціаліста, фаховим випробуванням для вступу на навчання за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» визначено екзамен з фаху.

Мета фахового випробування зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на ступінь вищої освіти «бакалавр» – виявлення знань за напрямками професійної діяльності молодшого спеціаліста та формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних бакалаврських програм.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» абітурієнти повинні мати повну середню і спеціальну освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навиками в галузі професійних наук.

Характеристика змісту програми. Програма до фахового випробування має синтетичний характер та інтегрує знання відповідно до таких розділів професійних знань:

1. Аналітико-синтетичне опрацювання документів;
2. Інформаційні технології, системи та мережі;
3. Соціальні комунікації;
4. Нормативне забезпечення інформаційної діяльності.

Програма охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись у КНУКіМ з метою здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ОБРОБКА ДОКУМЕНТІВ

Теоретичні основи аналітико-синтетичної обробки документів

Структура і зміст курсу. Взаємозв'язок з суспільними, загально-науковими та спеціальними дисциплінами. Особливості навчальної діяльності студентів у процесі вивчення курсу в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Поняття про аналітико-синтетичну обробку документів, причини її виникнення, мета і завдання. Синонімічність термінів „аналітико-синтетична обробка документів" і „наукова обробка документів".

Поняття „згорання інформації", його поширення у різних галузях знань та сферах практичної діяльності. Згорання документної інформації як узагальнення й синтетичне об'єднання основних відомостей про первинний документ. Семантичне та лексичне згорання. Органічний зв'язок „згорання інформації" та процесів аналітико-синтетичної обробки документів. Аналіз і синтез як основні операції аналітико-синтетичної обробки документів та інформації. Макроаналітичне та мікроаналітичне згорання інформації.

Види аналітико-синтетичної обробки документів та інформації: складання бібліографічного опису, індексування (систематизація, предметизація, координатне індексування), анотування, реферування, науковий переклад, огляд документів. Дискусійний характер віднесення наукового перекладу і огляду документів до видів наукової обробки (аналітико-синтетичної) документів.

Використання та особливості аналітико-синтетичної обробки документів та інформації в різних видах інформаційно-аналітичної діяльності. Здійснення процесів згорання інформації" та доведення її до користувачів шляхом представлення бібліографічних записів, анотацій, рефератів, оглядів у базах даних електронних та традиційних інформаційно-пошукових систем.

Згорання інформації як узагальнення та концентрація відомостей про документи

Поняття «згорання інформації». Його поширення у різних галузях знань (філософії, математиці, лінгвістиці, інформатиці тощо).

Органічний зв'язок «згорання інформації» та процесів аналітико-синтетичної обробки документів.

Згорання документної інформації як узагальнення й концентрація основних відомостей про первинний документ. Його види. Семантичне та лексичне згорання, їхній взаємозв'язок. Вимоги споживачів до згорання інформації про документ. Макро та мікроаналітичне згорання, основні форми його реалізації.

Теоретичні основи бібліографічного опису

Бібліографічний опис як бібліографічна характеристика документа та елемент бібліографічної інформації, його обов'язкові елементи.

Функції бібліографічного опису та сфери його використання. Загальні вимоги до складання бібліографічного опису. Забезпечення єдності бібліографічних описів.

„Бібліографічний опис", „бібліографічний запис": співвідношення термінів. Вибір першого елемента бібліографічного запису, його значення. Поняття про авторитетний запис і про авторитетний контроль.

Особливості функціонування бібліографічного опису у традиційних та електронних каталогах і мережі Інтернет.

Еволюція теорії та методики складання бібліографічного опису

Розвиток принципів бібліографічного опису до XIX ст. Авторські каталогізаційні інструкції А.Паніці, Ч.Джюїтта, Ч.Кеттера, К.Дзяцко, Л.Делія, О.Оленіна, В.Собольщикова та їх вплив на уніфікацію бібліографічного опису. Англо-американські правила каталогізації

та Пруська інструкція як відбиток основних напрямів розвитку теорії і методики бібліографічного опису першої половини ХХ ст.

Стан теорії і методики бібліографічного опису в Україні у ХХ ст. Вплив зарубіжного досвіду на уніфікацію бібліографічного опису в Україні. Внесок вітчизняних бібліографів у розвиток теорії та методики бібліографічного опису: Ю.Ковалевського, М.Годкевича, В.Козловського, С.Кондри, С.Борового, С.Маслова, М.Войтенка та ін. Розробка Міжбібліотечною (міжвідомчою) каталогізаційною комісією українського видання „Єдиних правил опису творів друку" (1972 р.). Впровадження державних стандартів системи СИБИД у 70-80 рр.в Україні. Експлуатація ГОСТ 7.1-84 „Библиографическое описание документа" та зводу „Правил составления библиографического описания" (у 6-ти т.) в Україні.

Узагальнення досвіду діяльності зарубіжних і вітчизняних комітетів і комісій по створенню загальнодержавних каталогізаційних правил та інструкцій (20-70-і рр. ХХ ст.) Створення системи державних стандартів (СИБИД) на основі міжнародного стандартного бібліографічного опису (ISBD). 70-80-ті р.р. ХХ ст. Впровадження ДСТУ 7.1-84 Библиографическое описание документа". Розробка Міжвідомчою каталогізаційною комісією зводу правил складання бібліографічного опису (1986 - 1991). Розробка та впровадження ДСТУ ГОСТ 7.1-2003 „ Библиографическая запись. Библио - графическое описание. Общие требования и правила составления".

Впровадження міждержавних стандартів СНД та правил складання бібліографічного опису в Україні.

Перші національні стандарти України, що входять до „Системи стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи".

Стандартизація бібліографічного опису документів

Пошуки на початку ХХ ст. шляхів уніфікації правил бібліографічного опису у міжнародному масштабі. Діяльність міжнародного бібліографічного інституту над створенням інструкції з бібліографічного опису для універсального "Керівництва до складання всесвітнього бібліографічного репертуару" (1907 р.). Спроби створення міжнародних правил книгоопису та дискусії про них у 20-30-х р.р. Порівняльний аналіз найважливіших зводів каталогізаційних правил: правил Ч.Кеттера, Англо-Американських правил каталогізації, Пруської інструкції, "Норм Ватикану" і "Класифікованого зводу каталогізаційних правил" Ш.Ранганатана, їх вплив на розвиток міжнародної каталогізації. Зближення принципів опису книг у різних країнах у середині ХХ ст. Розв'язання проблем міжнародних принципів каталогізації у дослідженні Д.Хенсона, у звіті робочої групи ФІАБ та праці Ш. Ранганатана "Заголовок і канони". Створення секції каталогізації ІФЛА (1954 р.) для координації роботи в галузі міжнародної каталогізації. Значення Паризької Міжнародної конференції з принципів каталогізації (1961 р.).

Створення міжнародного стандартного бібліографічного опису (ISBD) у рамках міжнародної довгострокової "Програми універсального бібліографічного обліку і міжнародного формату MARC" (UBCIM).

Впровадження бібліотеками та національними бібліографічними агенствами міжнародного стандартного бібліографічного опису на різні види документів та інших носіїв інформації: ISBD(M); ISBD(S); ISBD(CM); ISBD(NBM); ISBD(A); ISBD(ER). Гармонізація текстів ISBD у 1988-1991 рр. Сімпліфікація бібліографічного опису (проект Дж. Байрема). Дискусія про сімпліфікацію. Сучасні міжнародні тенденції розвитку правил каталогізації.

Міжнародні рекомендації "Форма і структура колективного заголовка" (1999 р.). Дослідження "Функціональні вимоги до бібліографічних записів у залежності від носіїв". Функції бібліографічного запису в електронному середовищі. Перегляд Англо-Американських правил каталогізації (AACR-2). Міжнародна конференція з перегляду та розвитку AACR-2 (Торонто, 1997 р.).

Створення міжнародного комунікативного формату UNIMARC в рамках реалізації Програми універсального бібліографічного обліку і міжнародної програми MARC (UBCIM) та Постійного Комітету з UNIMARC. Використання формату UNIMARC в Україні. Впровадження формату для обміну бібліографічними даними на магнітних носіях (ДСТУ

3578-97) "Формат бібліографічного запису (книги і серіальні видання)" Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (НБУВ), його значення для вирішення каталогізаційних завдань та зв'язку з міжнародною практикою каталогізації.

Розробка та застосування системи стандартів СИБІД як міждержавних згідно з "Угодою на проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології та сертифікації країн СНД" в Україні. Зближення Англо-Американських і Російських правил каталогізації та їх вплив на розвиток бібліографічного опису в Україні у 90-х роках.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку опису в Україні. Національний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» як базовий для системи стандартів, правил зі складання бібліографічного запису в Україні, його відповідність рекомендаціям ІФЛА «Міжнародний стандартний бібліографічний опис – ISBD» .

Загальна методика складання бібліографічного опису

Поняття про загальну і спеціальну методики складання бібліографічного опису.

Документ як джерело складання бібліографічного опису.

Види бібліографічного опису залежно від об'єкта, обсягу застосування елементів та його структури.

Структура бібліографічного опису.

Правила складання бібліографічного опису. Мова складання бібліографічного опису. Умовні розділові знаки. Скорочення у бібліографічному описі.

Автоматизоване робоче місце (АРМ) «Каталогізатор», оснащення та експлуатація в умовах функціонування автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем

АРМ «Каталогізатор» як сукупність технічних засобів, програмного та інформаційного забезпечення.

Призначення і основні характеристики АРМу «Каталогізатор».

Загальна характеристика користувацького інтерфейсу. Основні функції користувацького інтерфейсу: пошук, перегляд/виведення та введення даних.

Типологія електронних робочих листів введення даних. Правила заповнення полів робочого листа.

Порядок роботи оператора - каталогізатора при введенні / коригуванні даних.

Демонстраційний показ роботи оператора - каталогізатора при введенні документів на різних носіях інформації.

Формати представлення даних у електронному каталозі

Призначення формату UNIMARC. Структура запису у форматі. Функціональні блоки даних та обов'язкові поля в UNIMARC.

Конвертування даних (на прикладі системи ІРБІС) з оптимізованого формату UNIMARC, USMARC, RUSMARC.

Порівняльний аналіз записів у форматах.

Робота провідних інформаційних установ України по створенню національного формату представлення бібліографічних даних УКРМАРК.

Теоретичні основи анотування документів

Анотування як вид макроаналітичного згортання інформації про документ.

Сутність, властивості та функції анотацій. Вимоги до складання анотацій. Об'єкти анотування.

Класифікація анотацій за різними ознаками. Відсутність єдиної уніфікованої класифікації. Класифікація анотацій бібліографів. Специфічні особливості довідкових і рекомендаційних анотацій.

Основні етапи розвитку теорії і методики анотування, причини виникнення. Розвиток анотування документів в Росії. Анотації до російських бібліографічних покажчиків. Вплив

рекомендаційної бібліографії в другій половині XIX ст. на розвиток анотування. Розвиток теорії, загальної та спеціальної методики анотування. Внесок О.Г. Фоміна, К. Симона, Є.І. Шамуріна, В.Т. Витяжкова та ін.

Започаткування та розвиток анотування документів в Україні.

Створення державних стандартів з анотування.

Методика анотування документів та представлення анотацій у базах даних ЕК

Процес анотування, його послідовність. Читання й осмислення документа. Загальний аналіз первинного документа. Структура інформаційних елементів анотацій. Складання плану анотації. Смысловий аналіз тексту (виявлення окремих інформаційних елементів, визначення засобів стимулювання до читання первинного документа). Вивчаюче й реферативне читання тексту. Синтезування згорнутої інформації та оформлення тексту анотації. Методи згортання відомостей. Використання словесних кліше (маркерів). Редагування тексту. Обсяг анотації.

Особливості складання різних видів анотацій: довідкових, рекомендаційних, аналітичних, групових тощо. Мова, стиль, обсяг анотацій.

Індексування документів: сутність, призначення, види

Сутність індексування документів і інформації. Загальне уявлення про інформаційно-пошукову мову (ІПМ) і пошуковий образ документа (ПОД).

ПОД як відтворення змісту документа за допомогою коду. Види індексування документів.

Поняття про класифікацію як базу індексування. Класифікація як метод наукового пізнання. Штучна та природна класифікація. Їх характерні особливості, відмінності й значення.

Значення класифікації документів у різних сферах документних комунікацій. Поняття про документні класифікації, їхні види (формальні, змістовні). Групування документів та бібліографічних записів про них за формальними ознаками і в залежності від змісту документів. Алфавітно-предметні й систематичні класифікації як види змістовних.

Вимоги до документних класифікацій.

Теоретичні основи систематизації документів

Класифікація наук як філософсько-методологічна основа документної систематичної класифікації. Значення класифікації наук для бібліотечно-бібліографічних класифікацій. Відмінності документної класифікації від класифікації наук (об'єкти, мета, форма).

Типи систематичних документних класифікацій у залежності від технології побудови (ієрархічні та фасетні).

Таблиці класифікації, призначення, структура: основні, допоміжні таблиці, алфавітно-предметний покажчик, індексація. Класифікаційні індекси як інформаційно-пошукова мова систематичних бібліотечно-бібліографічних класифікацій.

Види індексації за базою та побудовою.

Основні етапи розвитку систематичних класифікацій

Причини виникнення, сутність та поширення бібліотечно-бібліографічних класифікацій за кордоном з давнини до середини XIX ст.

Розвиток бібліотечно-бібліографічних класифікацій в Росії, в т. ч. на українських землях з давнини до поч. XX ст.

Класифікаційні системи за кордоном наприкінці XIX – поч. XX ст. (ДК, УДК, Класифікація двокрапкою), їхні принципові відмінності, вплив на подальший розвиток документних класифікацій.

Напрями розвитку бібліотечно-бібліографічних класифікацій у XX-на поч. XXI ст.

Сучасний стан та перспективи розвитку систематичних документних класифікацій в Україні.

Універсальна десяткова класифікація (УДК)

Філософсько-методологічна основа УДК. Основний ряд УДК, принципи його структурування. Невідповідність сучасній структурі наукового знання. Пропорційна насиченість класів.

УДК як ієрархічна комбінаційна класифікаційна система. Десятковий принцип у побудові таблиць. Допоміжні таблиці (загальні та спеціальні визначники). Індксація в УДК, математичні знаки та інші символи.

УДК як міжнародна система кодування інформації. Діяльність Міжнародної федерації з документації (МФІД), Консорціуму з розвитку УДК.

Використання УДК в Україні. Видання таблиць УДК українською мовою. Електронна версія УДК.

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

Філософсько-методологічна основа ББК. Принципи побудови основного ряду. Науковий зміст ББК. ББК як міждержавна класифікаційна система.

ББК як ієрархічна комбінаційна класифікація. Допоміжні таблиці (загальних, територіальних та спеціальних типових ділень). Індксація в ББК.

Варіанти таблиць ББК, єдність і відмінність у змісті, структурі, індксації. Сучасні варіанти таблиць, їхній подальший розвиток (внесення змін і доповнень, фасетизація, вдосконалення системи типових ділень тощо).

Використання ББК в Україні, її адаптація до української національної специфіки.

Спеціальні класифікаційні системи в документно -інформаційній сфері України

Призначення класифікаційних систем, сфера застосування та поширення.

Державний рубрикатор НТІ, його призначення і використання. Методологія і технологія класифікації. Рубрикатор як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, його основний ряд, довідково-посилальний апарат та алфавітно-предметний показчик.

Міжнародна патентна класифікація, її призначення й використання. МПК як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, її основний ряд.

Класифікатор «Стандарти і технічні умови» як ієрархічна перелічувальна класифікаційна система, її основний ряд, сфера використання.

Загальна методика систематизації документів

Поняття про загальну і спеціальну методику систематизації. Зв'язок методики систематизації з таблицями класифікації. Основні принципи та загальні правила систематизації.

Методи систематизації: багаторазового відображення документів, аналогій, аналітичної систематизації. Правила комбінування індексів.

Особливості систематизації. В залежності від мети і призначення.

Зміст і послідовність процесу систематизації, його основні етапи. Класифікаційні формули в УДК, ББК. Умови доповнення систематизації предметним індексуванням.

Теоретичні основи предметизації документів

Поняття «предмет» у загальнофілософському значенні. Його зміст. «Предмет» з точки зору предметизації документів і предметного пошуку. Предметна рубрика (ПР), визначення, функції, полісемічність.

Інформаційно-пошукова мова предметизації (на субстраті природної). Мова предметних рубрик як лексичних одиниць ПМ предметизації. Лексика (контрольована, неконтрольована), граматики, прийоми формалізації, уніфікації ПР. Прийоми усунення полісемії, синонімії та омонімії.

Категоріальний аналіз документів, метод типізації. Типові категорії предметів для будь-якої науки та використання їх для формулювання заголовків ПР. Типізація підзаголовків ПР. Загальні, типові, специфічні, тематичні підзаголовки.

Використання предметизації у різних галузях документних комунікацій.

Розвиток теорії та методики предметизації документів

Зародження та розвиток метода предметизації за кордоном. Особливості предметизації документів у ХУІІ-ХУІІІ ст. Предметизація документів у ХІХ ст. (країни англійської та німецької мови). Узагальнення теоретичного та практичного досвіду американським вченим Ч.Е. Кеттером.

Розвиток предметизації документів у Росії, Україні. Внесок А.М. Белова. Українська школа предметизації (Харківська, Київська). Б.О. Борович, Д.А.Балика, їхній особистий внесок. Об'єктивні соціальні фактори гальмування розвитку теорії і методики предметизації в 30-50 – ті рр. ХХ ст.

Наукові дослідження з предметизації документів в ІІ половині ХХ ст. Активізація предметизації, причини, умови, реалізація.

Інноваційні рішення предметизації в сучасних умовах. Уніфікація предметизації документів. Створення друкованих словників, рубрикаторів, авторитетних файлів електронних каталогів. «Рубрикатор Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського», зв'язок з ББК. Рубрикатор НБУВ як базовий комплекс лінгвістичних пошукових засобів АБІС.

Діяльність Національної Парламентської бібліотеки України по створенню словника предметних рубрик.

Загальна методика предметизації документів

Поняття про загальну та спеціальну методику методики предметизації, її зміст і завдання.

Прийоми уніфікації мови предметних рубрик. Лексика мови ПР, її однозначність. Інверсія та її використання у формуванні ПР. Значення першого (провідного) слова у заголовку ПР. Інші загальні положення формулювання ПР (вимоги, вживані частини мови, повна та скорочена форма предмета тощо).

Види ПР за структурою. Види підзаголовків ПР, їх застосування. Посилально-довідковий апарат мови ПР. Метод типізації в предметизації.

Суть і послідовність процесу предметизації документів. Основні етапи. Глибина предметизації, види ПР за обсягом змісту. Адекватна та узагальнююча предметна рубрика. Метод багаторазового відображення документа у процесі предметизації.

Залежність методики предметизації документів від призначення.

Використання предметизації для електронних ІПС.

Координатне індексування: сутність, види

Поняття координатного індексування та дескрипторної мови. Дескриптор як лексична одиниця, виражена інформативним словом або кодом. Алфавітний перелік лексичних одиниць як основа дескрипторних ІПМ.

Координатне індексування як вираження багатоаспектного змісту документа або запиту з допомогою дескрипторів, ключових слів (дескрипторною мовою).

Історія виникнення координатного індексування. Зародження дескрипторних мов у США в 50-ті рр. ХХ ст. Кельвін Муерсом. Система «Унітерм» американського вченого Мортимера Таубе (1952 р.). Зміст документів як набір унітермів (ключових слів). Недоліки системи.

Тезаурус як формалізована мова ключових слів ІПС. Тезауруси як ключові поняття для формалізованого представлення знань.

Класифікація та використання координатного індексування. Режими індексування в залежності від типу ІПМ: докоординатне (класифікаційне -перелічувальні, ієрархічні, предметні, класифікації) та посткоординатне (дескрипторні мови, пост координовані фасетні класифікації).

Аналіз методів координатного індексування у практиці інформаційної діяльності бібліотек. «Вільне» індексування та контрольоване індексування. Використання інформаційно-пошукових тезаурусів, дескрипторних словників. Переваги вільного індексування над індексуванням з режимним контролем лексики. Алгоритм координатного

індексування. Пермутаційне (циклічне) індексування як різновид координатного індексування.

Використання методів координатного індексування у видавничій діяльності.

Рекомендований перелік літератури

1. Библиотечно-библиографическая класификация : рабочие табл. для массовых б-к. Москва : Либерей, 2009. 688 с.
2. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : (ГОСТ 7.1 – 2003, IDG) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. 2007. 47 с.(Нац. стандарт України)
3. Блюменау Д.И. Информационный анализ / синтез для формирования вторичного потока документов : учеб.-практ. пособие. СПб : Профессия, 2002. 240 с.
4. Вилегжаніна, Т. І., Збанацька О Інформаційно-пошуковий тезаурус. Донецьк : Альфа-Прес, 2004 . 104 с.
5. Власова Г. В., Лутовина В. І., Л.І. Титова Л. І. Аналітико-синтетична переробка інформації: навч.посіб. Київ : ДАККІМ, 2006. 290 с.
6. Зупарова, Л. Б., Зайцева Т. А. Аналітико-синтетическая переработка информации: учебник / под ред. Ю. Н. Столярова. Москва : ФАИР, 2007. 400 с.
7. Зупарова, Л. Б., Зайцева Т. А. Библиотечная обработка документа : учеб.-метод. пособ. / под ред. Ю. Н. Столярова. Москва : Либерей, 2003. 208 с.
8. Истрина М. В. Аннотирование произведений печати : метод. пособие / Москва, 1981. 43 с.
9. Індексування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації : ГОСТ 7.59-2003, ІДТ:ДСТУ ГОСТ 7.59-2003. Чинний 2004-07-01; Взамін ГОСТ 7.59.90. Київ, 2004. 11 с. (Нац. стандарт України).
10. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : підручник / 4-е вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 334 с.
11. Сєдих В. В. Документні класифікаційні системи : конспект лекцій / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2005. 64 с.
12. Сорока М. Б. Національна система реферування української наукової літератури / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2002. 209 с.
13. Сукиасян Э. Р. Новые таблицы Библиотечно-Библиографической классификации : организация и технология использования : метод. рекомендации / Москва : Либерей, 2003. 144 с.
14. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : у 2 кн.: пер. з англ. / Кн. палати України . Київ, 2000-2001 . Кн.1 : Таблиці. 2001. 929 с. Кн.2 : Алфавітно предметний покажчик . 2001 . 808 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, СИСТЕМИ ТА МЕРЕЖІ

Інформаційні системи та їх роль в управлінні життєдіяльністю суспільства

Роль інформаційних систем і технологій в сучасному житті. Формування системи теоретичних знань і придбання практичних умінь і навичок з питань основ побудови інформаційних систем, їхньої ролі в управлінні економікою.

Система основних понять навчальної дисципліни та сучасні методи та підходи до побудови ІС. Формування у студентів професійних компетенцій з розробки та використання інформаційних систем.

Сучасна науково-технічна революція. Виробництво і споживання науково-технічної інформації. Процес інформатизації суспільства. Інформаційне суспільство (суспільство знань). Характерні особливості інформаційної революції. Поняття електронно-цифрового суспільства. Національна програма інформатизації. Мережева економіка(Network economy).

Інформаційна технологія. Інформаційна система. Кінцеві користувачі ІС. Розвинені технології електронних комунікацій та інтернет-технології. Ера інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Інфраструктура ІС. Напрями еволюції використання ІТ та ІС в Україні.

Інформаційні технології у фаховій діяльності документознавця

Поняття «інформаційних технологій». Мета інформаційних технологій. Етапи розвитку автоматизованих інформаційних технологій. Складові та структура інформаційної технології. Технічні засоби виробництва інформації. Інструментарій інформаційної технології. Ієрархічна структура за рівнями. Вимоги до інформаційних технологій. Етапи, дії, операції технологічного процесу.

Функції автоматизованої інформаційної технології. Збір та реєстрація інформації. Передавання інформації. Машинне кодування. Зберігання, та накопичення інформації. Оброблення інформації. Прийняття рішення в автоматизованій системі. Технологічне забезпечення (ТлЗ) АІТ. Інформаційне забезпечення інформаційної технології. Програмне забезпечення в інформаційній технології.

Класифікація інформаційних технологій(за В. Соколовим). Класифікація за способом реалізації систем. Класифікація за ступенем охоплення завдань управління. Електронний офіс та експертна підтримка рішень. Класифікація за класом реалізованих технологічних операцій. Використання інформаційних технологій у фаховій діяльності документознавців.

Інформаційно-аналітичні технології

Поняття «інформаційно-аналітичні технології». Інформація як один із найцінніших ресурсів суспільства. Інформаційний продукт. Етапи процесу реалізації інформаційно-аналітичної діяльності. Збір інформації та аналіз ситуації, що склалася. Вироблення кількох варіантів управлінських рішень. Оцінка вибраних варіантів у відповідності до прийнятої системи критеріїв і вибір оптимального варіанту. Видове різноманіття інформаційно-аналітичних технологій. Метод експертних оцінок. Індивідуальні експертні методи. Аналітичні експертні оцінки. Колективні експертні оцінки. Метод мозкового штурму. пряма «мозкова атака». зустрічна «мозкова атака». метод «подвійної мозкової атаки». Метод колективної генерації ідей. Метод дискусії. Метод ключових запитань. Метод аналогії. Метод Дельфі. Методи прогнозування економічних процесів.

Найбільш відомі інформаційно-аналітичні технології. Виведення за аналогією. Умови правомірності міркувань за аналогією. Метод "мозкової атаки". «Дерево цілей» як унікальна інформаційна технологія. Пять рівнів «дерева цілей». Види сучасних автоматизованих інформаційних технологій. Інформаційна технологія опрацювання даних. Інформаційна технологія керування. Інформаційна технологія підтримки прийняття рішень. Інформаційна технологія експертних систем. Структура ідеальної експертної системи.

Автоматизовані інформаційні технології, системи та мережі

Види сучасних автоматизованих інформаційних технологій. Інформаційна технологія опрацювання даних. Інформаційна технологія керування. Маркетингова інформаційна система (МІС). Інформаційна технологія підтримки прийняття рішень. Інформаційна технологія експертних систем.

Автоматизоване робоче місце. Призначення АРМ. Класифікація АРМ. Класифікація за рівнем управління. Класифікація за рівнем формою організації праці працівників на персональних комп'ютерах. Класифікація за рівнем використання ПК. Класифікація за видами вирішуваних завдань. Класифікація за ступенем підготовленості користувача.

Основні ознаки АРМ. Структура АРМ. Технологія процесу на АРМ. Типова структура АРМ. Принципи роботи АРМ. Функції АРМ.

Веб-сайт як основний засіб комунікативної діяльності

Зростання масштабів застосування новітніх інформаційних технологій у різних сферах життєдіяльності суспільства глобальній мережі Інтернет. Інтернет-сайти. Комунікація в Інтернеті. Створення власних Інтернет-сайтів. Основні функціональні можливості, якими можна управляти за допомогою вбудованого інтерфейсу сайта: управління структурою, редагування змісту, інтерактивні сторінки, електронний магазин, статистика відвідування, управління рекламою, оптимізація під пошукові машини,

управління дизайном. Застосування PR-технологій. Метод виявлення і оцінки специфічних характеристик текстів і інших носіїв інформації (відеозаписів, теле- і радіопередач, інтерв'ю, статей, відповідей на відкриті питання анкетного опитування тощо).

Оцінки ефективності Інтернет-сайтів. Блок технічних характеристик. Блок інформаційних рубрик. Блок інтерактивних елементів. Порівняльна характеристика сайтів. Інтернет-комунікація. Інтернет-представництва. Інтерактивні технології на веб-сайтах. Контакти з відвідувачами сайту в режимі online.

Веб-аналітика – інтерпретація інформації про відвідувачів веб-сайтів

Поняття веб-аналітики. Розвиток функціональності сайту на підставі тенденцій у поведінці відвідувачів. оцінка ефективності рекламних кампаній в інтернет. Виявлення проблемних місць у структурі, навігації та контенті сайту. Статистика відвідуваності розділів і веб-сторінок сайту. Кількість переглянутих веб-сторінок. Ключові слова та фрази, за якими відвідувачі знаходять сайт в пошукових системах. Географія відвідувачів. Час, проведений на веб-сторінці. Переходи між веб-сторінками. Аудиторія сайту (випадкові, постійні відвідувачі тощо). зручність навігації сайту для відвідувачів.

Стандарти веб-аналітики. Методи веб-аналітики. Аналіз відвідуваності сайту: статистика, тенденції, абсолютні і відносні показники; аналіз юзабіліті (аналіз щільності натискань, конверсійних шляхів відвідувачів сайту). Аналіз поведінки відвідувачів на сторінці. Порівняння із загальними тенденціями і з конкурентами з допомогою незалежних дослідників.

Інструменти веб-аналітики. Аналізатори логів. Лічильники-рейтинги. Системи інтернет-статистики. Інтернет-статистика з деталізацією за переглядами. Інтернет-аналітика з деталізацією поведінки відвідувача. Сертифікації в галузі веб-аналітики.

Інтернет та Веб: сучасний стан та перспективи розвитку

Основні напрями розвитку Internet: мережева підтримка високошвидкісної інтегрованої мережі (нові протоколи маршрутизації і багато іншого); безпека мережі (захищені операційні середовища, активний аудит, керованість мережі, сучасні засоби ідентифікації та аутентифікації); розподілені додатки; багатоадресні та широкомовні мультимедіа-системи; сучасні кластерні технології; мережевий моніторинг (контроль АТМ-каналів з оперативним аналізом результатів); моделі і методи дослідження великих мережевих структур.

Продукти і послуги інформаційних технологій. Основи державної політики в царині Internet. Забезпечення доступу до мережі всім бажаним. Проблема впливу інтелекту. Достовірність інформації стає надзвичайно важливою вимогою.

Каталоги ресурсів. Пошукові машини. Пошук за допомогою пошукових машин за ключовим словом. Пошук за допомогою класифікаторів пошукових машин. Каталоги та колекції посилань (більш загальні поняття). Конференції, чати.

Мережеві форми наукової творчості

Сутність поняття «мережі». Історія становлення мереж, сутність та структура мережевих об'єднань, концепції мережевих структур. Наукова творчість та мережі. Інноваційні мережі: їхня структура та функції. Типи мережевих об'єднань, сутність і природа мереж, властивості мереж як систем, інноваційні мережі у середовищі Інтернет, Принципи побудови мережі, структура інноваційної мережі, інноваційна інфраструктура, розгортання інноваційної мережі.

Форми та методи наукової творчості в Інтернет. Концепції мережевих структур. Група концепцій, які розглядають явище мережевої організації наукової діяльності як природне продовження проникнення інформаційно-комунікативних технологій у виробничий процес, зміни якості економічних відносин між учасниками наукової діяльності.

Використання технологій Інтернету у бібліотеках

Використання якісно нових засобів впливу на зовнішнє середовище у бібліотечній діяльності. Мережа (веб) як платформа. Основні принципи технологій Веб. Принцип колективізму. Принцип кооперації. Принцип відкритості. Принцип доступності. Принцип інтерактивності.

Основні можливості застосування в практиці бібліотек інтернет-технологій. Віртуальна довідка. Професійне спілкування. Конференції та семінари. Спілкування з цільовою аудиторією, спрямоване на поліпшення взаємин. Розміщення інформації в інших інформаційних джерелах (новинні сайти, сайти партнерів та ін.) . Просування власного веб-сайту (RSS-стрічки з посиланнями повертають користувачів на ваш сайт). Публікація анонсів і новин бібліотеки. Форматування тексту і вставка різних об'єктів у текст виробляється з використанням вікі-розмітки. Основні можливості застосування в практиці бібліотек. Створення документів, що вимагають колективної участі, наприклад, проектів.

Блоги. Відмінності блогу від традиційного щоденника обумовлюються середовищем. Дискусії на професійні теми. Списки корисних електронних і фізичних джерел. Потокowe мультимедіа. Огляди книг. Відео та аудіозаписи бібліотечних заходів. Відеоекскурсія по бібліотеці. Зйомка фільмів і роликів читачами бібліотеки. Презентації та реклама.

Основні тенденції розвитку сучасних автоматизованих бібліотечних інформаційних систем (АБІС)

Запровадження автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи (АБІС) «УФД/Бібліотека» – однієї з найпотужніших комп'ютерних бібліотечних систем в Україні. Переваги системи: велика функціональність, гнучкість і зручний графічний інтерфейс. Об'єднання всіх функцій в одній клієнтській оболонці.

Управління доступом до ресурсів системи. Система «УФД/Бібліотека» охоплює всі ділянки роботи бібліотеки: комплектування; обробка і каталогізація; обслуговування читачів та ведення обліку роботи; взаємодія з читачами з питань комплектування; робота з електронними документами; експорт та імпорт.

Системи підтримки прийняття рішень у фаховій діяльності

Інформаційної технології системи підтримки прийняття рішень у діяльності документознавця. Вироблення рішення, що є основною метою цієї технології. Система підтримки прийняття рішень в ролі обчислювальної ланки і об'єкта керування. Людина, як ланка, яка керує, задає вхідні дані і оцінює отриманий результат обчислень на комп'ютері.

Характерні особливості СППР: орієнтація на вирішення погано структурованих (формалізованих) завдань; поєднання традиційних методів доступу і обробки комп'ютерних даних з можливостями математичних моделей і методами вирішення завдань на їх основі; спрямованість на непрофесійного користувача комп'ютера; висока адаптивність, що забезпечує можливість пристосовуватись до особливостей технічного і програмного забезпечення, а також вимог користувача.

Координація осіб, що приймають рішення як на різних рівнях керування, так і на одному рівні.

Перспективи використання технологій Інтернету

Глобалізація економіки, науки, освіти, культури. Сховища даних. Операційне оброблення даних. Аналітичне оброблення даних. WAP – технології. Цифрові технології. Комп'ютерна телефонія. Створення голосових поштових скриньок. Система електронного офісу. Кишенькові персональні комп'ютери. Дисплеї.

Системи штучного інтелекту. Штучні нейронні мережі. Організації зв'язку між множиною елементів, які обробляються. Розпізнавання та синтез мовної інформації, рукописного тексту, у фінансовій сфері, а також там, де треба аналізувати потужні інформаційні потоки.

Дата-центри. Інформаційні технології в освіті. Дистанційне навчання. Кейс-технологія. Мережна технологія.

Рекомендований перелік літератури

1. Авинаш К. Веб-аналитика 2.0 на практике. Тонкости и лучшие методики // Москва : Диалектика, 2012. 528 с.
2. Апатова Н. В., Гончарова О. М., Дюлічева Ю. Ю. Інформатика для економістів : Київ: Центр учбової літератури, 2011. 456 с.
3. Баррат Д., Фічетті М. Последнее изобретение человечества. Искусственный интеллект и концеэры Homosapiens // Москва : Альпина-нон-фикшн, 2015. 312 с.
4. Бернерс-Лі Т. Заснування павутини: з чого починалася і до чого прийде Всесвітня мережа / пер. з англ. А. Іщенко. Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 2007. 207 с.
5. Бібліотека у світі відкритого доступу до інформації // Бібл.вісник. 2009. №5. С.9–19.
6. Ботнер Ю. О.. Журналістська майстерність : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга; Богдан, 2013. 231 с.
7. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання. навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
8. Буров, Є. Комп'ютерні мережі / за ред. В. Пасічника. Львів : БаК, 2003. 566 с.
9. Веб-сегмент публічних бібліотек України в мережі інтернет : аналітичний огляд / уклад. Г.Д. Ковальчук та Н.М. Кучерява. Харків : ХДНБ, 2005. 20 с.
10. «Відкритий посібник з відкритих даних» // Київ, 2016 <http://socialdata.org.ua/manual/>
Відкритий посібник з відкритих даних. URL: <http://socialdata.org.ua/manual/> (дата звернення)
11. Войтюшенко Н. М., Остапець. А.І. Інформатика і комп'ютерна техніка: навч. посіб. [для студ. вищ.навч. закл.], [2-ге вид.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 564 с.
12. Габор Р. Управління автоматизацією бібліотеки. Київ, 1997.
13. Головка С. Креатив-технологии в библиотечной сфере. Москва : Пашковдом, 2013. 178 с.
14. Грингард С. Интернетвещей. Будущее уже здесь. Москва, 2017. 188 с.
15. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві. Харків : ХДАК, 2005. 295 с.
16. Жуков, І. А., Гуменюк В.О., Альтман І.Є. Комп'ютерні мережі та технології : навч.посіб. Київ : НАУ, 2004. 273 с.
17. Злобін Г. Г. Основи інформатики, комп'ютерної техніки і комп'ютерних технологій : підруч. Київ : Каравела, 2007. 239 с.
18. Інтерактивні технології навчання у системі професійного розвитку бібліотечних працівників : методика та рекомендації з використання / [уклад. Г. Д. Ковальчук] ; М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків : [Держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка], 2012. 38 с.
19. Избачков Ю. С., Петров В. Н., Васильев А. А., Телина И.С. Информационные системы : учебник для вузов // СПб.: Питер, 2011. 544 с.
20. Копанєва В.О. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету : [монографія] / НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. 198 с.
21. Костенко Л. Й. Бібліотека суспільства знань: концептуальна модель // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2006. № 1. С. 23–28.
22. Костенко Л. Й. Наукова електронна бібліотека України // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 17–18 трав. 2005 р. Київ, 2005. Ч. 1. С. 134–137
23. Костенко Л.Й. Бібліотечні електронні інноваційні технології // Бібл. вісн. 2003. № 6. С. 36–38.
24. Костенко Л. Й. Розвиток комп'ютерно-телекомунікаційних технологій у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21-23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 156–158.
25. Круг С. Не заставляйте меня думать. Веб-юзабилити и здравый смысл. Москва: ЭКСМО, 2017. 256 с.
26. Лобузін К. Технології організації знанневих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2012. 249 с.

27. Маріна О. Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії // Вісник Книжкової палати. 2012. № 8. С.19–27.
28. Маркова В. А. Електронна книга: наукове поняття чи метафора? // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2009. № 3. С.69–73.
29. Машнин Т. Разработка Android-приложений с AugmentedReality. Москва: Издательские решения, 2017. 342 с.
30. Морвиль П., Розенфельд Л Информационная архитектура в интернете. Москва: Символ-Плюс, 2010. 608 с.
31. Назаровец С. Поддержка открытого доступа к библиотеко-ведческими нтернет-ресурсам в Украине: декларации и реальность // Научные и технические библиотеки. 2013, № 9. С. 21–28.
32. Назаровець С., Кулик Є. Бібліотека 4.0: технології та сервіси майбутнього // Бібліотечний вісник. 2017. № 5. С. 3–14.
33. Назаровець С. 3D-принтер в академічній бібліотеці: з досвіду роботи Наукової бібліотеки Національного університету "Києво-Могилянська академія" // Вісник Книжкової палати. 2016, № 11. С. 12–13.
34. Назаровець С. Підтримка руху відкритого доступу в українському бібліотекознавстві // Вісник Книжкової палати. 2013, № 2. С.24–27.
35. Назаровець С. Перспективи використання сервісів альтметрікс в університетських бібліотеках України // Вісник Книжкової палати. 2016, № 6. С. 15–18.
36. Орлов П., Луганський О. Інформаційні системи і технології в управлінні, освіті, бібліотечній справі : наук.-практ. посіб. Донецьк : Альфа-Пресс, 2004. 292 с.
37. Пасічник В.В., Пасічник О.В., Угрин Д.І. Веб-технології : підруч. Львів : Магнолія , 2013.
38. Погорілий, С. Д., Калита Д.М. Комп'ютерні мережі. Апаратні засоби та протоколи передачі даних : підручник / за ред. О.В. Третьяка ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2007. 454 с.
39. Самохіна Н.Ф. Розвиток процесів інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів // Бібл. вісн. 2005. № 2. С. 20–22
40. Самсонов В.В., Єрохін А.Л. Методи та засоби Інтернет-технологій : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Компанія СМІТ, 2008. 260 с.
41. Спортак М., Паппас Ф. Компьютерные сети и сетевые технологии. Москва; Санкт-Петербург; Киев: DiaSoft, 2002. 711 с.
42. Томашевський О.М., Цегелик Г.Г., Вітер М.Б., Дудук В.І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 296 с.
43. Угрин Д. І., Маниліч М.І., Деркач Б.Є. Веб-технології та веб-дизайн : навч. посіб. Чернівці : Золоті литаври, 2012. 285 с.
44. Форд М. Пришестя роботів. Техніка і загроза майбутнього безробіття. Київ: Наш Формат, 2016. 400 с.
45. Хасслер М. Веб-аналітика = Web Analytics. Москва : Эксмо, 2010. 432 с.
46. Шмідт Е., Джаред К. Новий цифровий світ. Київ : Літопис, 2015. 368 с.

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Види та рівні комунікації

Виникнення та розвиток соціальних комунікацій. Природа (безумовна – умовна; раціональна – ірраціональна), мережа (горизонтальні, вертикальні, масові, групові, міжгрупові, міжособові, особові зв'язки), структура (адресант, адресат, кодування, декодування, канал, медіум, повідомлення, ситуативний контекст, комунікативний шум, зворотний зв'язок), функції соціальних комунікацій (інформаційна, соціального зв'язку, забезпечення наступництва, рекреаційна, мобілізації, особистісної ідентифікації, інтеграції в суспільстві, спілкування, розваги).

Типологія комунікації: за типом кодової системи (вербальна, невербальна); за формою реалізації засобів мовного коду (усна, писемна, друкована, аудіовізуальна та ін.); за

адресованістю (персональна, надперсональна); за типом медіума (безпосередня, опосередкована); за способом інтерактивності (монолог, діалог, полілог); за кількістю учасників: інтрперсональна, міжособистісна, у малих групах, публічна, організаційна, масова; за соціальними чинниками (особистісно зорієнтована, соціально зорієнтована); за напрямом потоку інформації (горизонтальна, вертикальна); за рівнем офіційності (офіційна, неофіційна); за свободою вибору партнера (ініціативна вимушена); за рівнем організованості (організована, стихійна); за кількістю контактів (одноразова, постійна, періодична); за тривалістю (короткотривала, тривала); за функційним призначенням (інформативна, афективно-оцінна, рекреативна, переконувальна та ритуальна); за сферою комунікації (побутова, ділова, політична, релігійна, наукова, педагогічна тощо); за культурними чинниками (монокультурна, міжкультурна).

Рівні комунікації: загальносуспільний, міжсоціумний, інституційний, установний (у т.ч. міжстановний), міжгруповий, внутрішньогруповий, міжособистісний, внутрішньоособистісний (самоаналіз, рефлексія, інтроспекція як вид автокомунікації), макроавтокомунікаційний (культура).

Мовчання як вид комунікації (мовчання, викликане непевністю чи настороженістю; очікувальне, погрозливе, ображене мовчання, мовчання через роздуми; мовчання від втоми, або викликане простим бажанням відпочити, мовчання від нудьги, від здивування або знічення).

Комунікаційний процес

Комунікаційна діяльність і комунікаційний процес. Комунікаційна діяльність як рух змістів у соціальному часі та просторі. Види комунікаційної діяльності: мікрокомунікація, міді-комунікація, макрокомунікація. Форми, цілі комунікаційної діяльності.

Складові комунікації. Суб'єкти, об'єкти комунікаційного процесу. Мова і мовленнєвий акт. Комунікаційний канал як реальна або уявна лінія зв'язку між комунікантом і реципієнтом. Еволюція комунікаційних каналів. Види комунікаційних каналів: природні та штучні (невербальний, вербальний, семіотичний, символічний, художній, технічний тощо). Біфуркація комунікаційних каналів. Комунікаційний бар'єр і комунікаційні невдачі.

Засоби оптимізації комунікативного процесу.

Суб'єкти комунікації

Комунікант (соціум, держава, інституція, установа, соціальна група, особа) як суб'єкт комунікації: можливості, функції. Активна й пасивна роль суб'єктів у комунікаційному процесі. Зв'язки комуніканта з аудиторією та їх динаміка. Типи зв'язків комуніканта з аудиторією (ієрархічний, демократичний; ізольований, вибірковий, тотальний та ін.). Залежність між комунікантом і соціальним середовищем. Конфлікт інтересів суб'єкта та об'єкта соціальних комунікацій.

Аудиторія як об'єкт комунікаційного впливу

Аудиторія як реципієнт, адресат комунікації. Класифікації аудиторії. Цільова, випадкова аудиторії, їх характеристика. Збір інформації для характеристики цільової аудиторії. Внутрішня, зовнішня аудиторії як об'єкти комунікаційного впливу. Мотивація як основоположний концепт впливу комуніканта на аудиторію. «Амплуа» аудиторії в комунікаційному процесі. Можливості аудиторії як комуніканта.

Вимірювання аудиторії: охоплення, розміри (середньодобова, тижнева), частка, індекс відповідності, рейтинг.

Комунікат: загальна характеристика і методи вивчення

Повідомлення як основа комунікації. Комунікат як знакова, кодово-символічна система. Основні правила укладання повідомлення. Цільове призначення комуніката та вибір системи кодування й передачі інформації.

Методи вивчення комуніката у контексті соціального середовища і сприйняття інформації: формули Р. Флеша, Р. Ганнінга, Е. Фрая, І. Фанга та ін.

Моделі комунікації

Концепції та моделі комунікаційного процесу. Перші моделі соціальної комунікації (Аристотель). Класична парадигма комунікації (Г. Лассвелл). Нова комунікативна стратегія. Модель комунікації К. Шеннона – В. Вівера – Н. Вінера. Циклічна і двоканальна моделі соціальної комунікації.

Соціологічні і психологічні моделі комунікації (модель двоступеневої комунікації і «спіраль мовчання; модель дифузної теорії; структура новин; модель воротаря).

Семіотичні моделі комунікації: моделі Р. Якобсона, Ю. Лотмана, У. Еко. Семіотичні моделі реклами.

Психологічні і психотерапевтичні моделі комунікації. Нейролінгвістичне програмування, психоаналіз (моделі З. Фрейда, К. Юнга, Ж. Лакан), групова психотерапія.

Моделі міфологічної комунікації К. Леві-Строса, Р. Барта, К. Юнга, Б. Малиновського та ін.

Прикладні моделі комунікації в гуманістиці. Пропагандистські моделі комунікації. Іміджеві моделі комунікації. Інтернет-моделі комунікації.

Медіа-комунікації як засіб впливу на суспільство і формування громадської думки

Розвиток медіа-комунікацій: ретроспективний огляд. Інструменти впливу на свідомість. Особливості сприйняття подій і людей. Псевдоподії та конструювання світу у ЗМІ. Типи інформаційних потоків і «володарів думок». Роль кінематографа, радіомовлення, телебачення, Інтернету у формуванні суспільної думки.

Поняття наративу. Наративи в літературі та сучасних ЗМІ. Зміна, війна наративів. Правила застосування наративів.

Реклама як вид комунікації

Реклама як управління цільовою й випадковою аудиторіями. Етапи життєвого циклу реклами. Бриф реклами: об'єкт, мета, завдання, стратегія і тактика. Носії, основні принципи рекламного повідомлення. Структура, види, лексика рекламного повідомлення. Моніторинг ефективності реклами.

Зв'язки з громадськістю як комунікація

Менеджмент, стратегічне планування, комунікаційний компонент, етика і зв'язки з громадськістю. Індивідуальні й колективні орієнтири, контекст відносин учасників комунікації. Формування повідомлення, семантика, символи, бар'єри, стереотипи, PR-компанія. Реалізація обраної PR-стратегії та аналіз ефективності PR-процесу. Інтерпретація та застосування результатів.

Практики внутрішньої та зовнішньої комунікацій установи

Функції внутрішніх комунікацій (інформаційні, управлінські, логістичні, соціальні та ін.). Внутрішні зв'язки із громадськістю (трудоим колективом), навчання. Усні засоби внутрішньої комунікації: індивідуальні, колективні контакти, інтерв'ю, інформаційні і дискусійні збори, семінари, тренінги, конференції тощо. Письмові засоби комунікації: особливості, види (інформаційні повідомлення, «коробка ідей», журнал установи, афіші, огляд преси, протокол засідання, буклет, звіт, звернення до колективу та ін.). Аудіовізуальні й інформаційні засоби: особливості, інтранет, вебінар, телеконференція тощо.

Заходи зовнішньої комунікації (спонсорство, меценатство, виставки, салони, конференції): особливості, цілі, засоби, принципи.

Рекомендований перелік літератури

1. *Бєбик В.М.* Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка наблік рилейшенз : монографія. Київ : МАУП, 2005. 440 с.
2. *Бобало О.* Комунікативні стратегії: навч. посіб. Львів, 2015. 343 с.
3. *Іванов В.Ф.* Основні теорії масової комунікації і журналістики : навч. посіб. Київ: Центр вільної преси, 2010. 258 с.
4. *Катлин С.М., Сентер А.Х., Брум Г.М.* Паблік рилейшенз: теория и практика. Москва, 2000. 624 с.
5. *Квіт С.* Масові комунікації: підручник. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
6. *Косенко Ю.В.* Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
7. *Мак-Квейл Д.* Теорія масової комунікації. Львів, 2010. 538 с.
8. *Назаров М.М.* Массовая коммуникация и общество: учебник. Москва, 2003. 482 с.
9. *Пиши стильно: практичні вправи, поради, теорія.* Київ: Пабулум, 2017. 240 с.
10. *Почепцов Г.Г.* Теория коммуникации. Киев, Москва, 2003. 652 с.
11. *Соколов А.В.* Общая теория социальной коммуникации: учеб. пособ. Санкт-Петербург : Изд-во Михайлова В.А., 2014. 461 с.
12. Социальные коммуникации: (теория, методология, деятельность) : слов.-справочник / авт.-сост. *В.А. Ильганаева.* Харьков : Гор. типография, 2009. 391 с.
13. Соціальні комунікації: хрестоматія / уклад. *В.О. Ильганаева.* Харків : ХДАК, 178 с.
14. Теорія і практика комунікації: навч. посіб. / під ред. *В.В. Різуна.* Київ, 2010. 227 с.
15. *Трухімович С.* Реклама: конспект копірайтера. Київ: Вид. дім «КМА», 2016. 152 с.
16. *Яшенкова О.В.* Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. Київ, 2011. 304 с.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правове регулювання доступу до інформації.

Поняття та основні категорії інформаційного права

Роль інформації в сучасному світі. Сутність та поняття інформації. Основні властивості інформації та види інформації. Інформаційна діяльність. Інформація як вид власності. Визначення поняття «інформаційна культура». Визначення поняття «культура поведінки у сфері інформаційних відносин». Визначення поняття «інформаційно-правова культура особистості». Підстави виникнення права власності на інформацію. Концептуальні підходи щодо формування змісту та структури інформаційного права. Метод правового регулювання. Методи інформаційного права.

Інформаційне суспільство. Інформаційна культура. Інформаційні правовідносини та їх об'єкти

Визначення поняття «інформаційне суспільство». Інформаційні права і свободи. Суспільні відносини, які регулюються інформаційним правом. Характерні ознаки інформаційного суспільства. Принципи інформаційного права. Суб'єкти інформаційного права. Основи існування інформаційного суспільства. Структура інформаційного законодавства: інформаційно-правові норми міжнародних актів, інформаційно-правові норми Конституції України, нормативні акти галузі інформаційного законодавства, інформаційно-правові норми у складі інших галузей права. Позитивні здобутки та негативні явища сучасної інформаційної цивілізації.

Інформаційні права та обов'язки людини і громадянина, суспільства і держави

Свобода доступу до інформації. Специфіка інформаційної безпеки людини. Правовий режим доступу до відкритої інформації. Обмеження доступу до інформації на основі закону. Обмеження поширення інформації, що становить загрозу інтересам особистості, суспільства, держави. Право на пошук, отримання, поширення інформації та інші права, закріплені за фізичними особами за українським законодавством. Межі інформаційних прав людини в Україні. Інформаційні права засобів масової інформації в Україні та за їх межами.

Нормативне забезпечення інформаційних відносин у сфері персональних даних

Визначення поняття «персональні дані». Суб'єкти правовідносин, пов'язаних з персональними даними. Права суб'єктів персональних даних. Обробка персональних даних та її види. Визначення поняття «база персональних даних». Використання та збирання персональних даних. Порядок доступу до персональних даних третіх осіб. Оплата доступу до персональних даних.

Нормативне забезпечення інформаційних відносин у сфері масової інформації

Визначення поняття «масова інформація». Характеристика інформаційної діяльності. Поняття «інформаційна продукція», «інформаційна послуга», «інформаційні ресурси». Основні властивості інформаційних ресурсів. Особливості інформації як товару. Міжнародний стандарт промислової класифікації. Поділ сфери послуг відповідно до Міжнародного стандарту промислової класифікації. Визначення поняття «база даних». Види баз даних. Визначення «друкованого засобу масової інформації». Мета діяльності друкованого ЗМІ. Державна реєстрація друкованого ЗМІ.

Нормативне забезпечення інформаційних відносин в сфері інтелектуальної власності

Основні джерела інституту інтелектуальної власності. Визначення поняття «авторське право». Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві та поширенні надбань науки, літератури й мистецтва. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23 грудня 1993 р. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві й поширенні комп'ютерних програм та баз даних. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права. Регулювання інформаційних відносин у сфері інтелектуальної власності в Україні. Реєстрація авторського права. Особисті немайнові права автора твору. Строк дії авторського права. Визначення символу «Copyright ©».

Нормативне забезпечення обігу інформації в мережі інтернет

Визначення поняття «Інтернет». Основні поняття, які використовуються в Інтернет. Визначення поняття «інформаційна послуга в мережі Інтернет». Надання інформаційних послуг в Інтернет-мережі. Базові інформаційні послуги, що надають за допомогою Інтернет. Підходи до проблеми правового регулювання мережі Інтернет. Ліцензії Creative Commons на використання об'єктів авторського права. Способи, за допомогою яких може бути розміщена інформація в Інтернеті. Характерні особливості «комп'ютерних» злочинів. Випадки, в яких можлива і неможлива відповідальність провайдера. Відповідальність особи, що скоїла правопорушення в мережі Інтернет. Права постраждалої сторони, щодо якої вчинене правопорушення в мережі Інтернет.

**Перелік питань до фахового випробування
для вступу на 2 курс для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
спеціалізації «Документознавство, менеджмент органів державної влади та управління»
на базі молодшого спеціаліста**

АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ОБРОБКА ДОКУМЕНТІВ

1. Аналітико-синтетичне опрацювання документів у бібліотечно-інформаційній діяльності: сутність та види.
2. Згортання документної інформації: види, значення, сфери застосування.
3. Особливості складання бібліографічного опису для каталогів і бібліографічних видань.
4. Загальна методика бібліографічного опису документів.
5. Розвиток теорії і методики бібліографічного опису в Україні.
6. Зона (область) назви та відомостей про відповідальність: призначення, структура, особливості представлення в базах даних електронного каталогу.
7. Бібліографічний опис: поняття, функції, вимоги до складання.
8. Види бібліографічних описів за повнотою та об'єктами складання.
9. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Сфери застосування, призначення, структура.
10. Бібліографічний опис документів за назвою: призначення, структура, методика складання.
11. Аналітичний бібліографічний опис: призначення, методика складання.
12. Однорівневий бібліографічний опис одночастинних документів: призначення, структура, методика складання.
13. Бібліографічний запис документів під заголовком індивідуального автора.
14. Складання бібліографічних описів відомчих видань.
15. Бібліографічний опис стандартів.
16. Особливості складання бібліографічного опису окремих томів багатотомних видань.
17. Багаторівневий (зведений) бібліографічний опис, його призначення, структура, методика складання.
18. Обов'язкові та факультативні елементи бібліографічного запису документа: призначення та характеристика.
19. Методика складання бібліографічних описів документів державної влади та управління під уніфікованим заголовком.
20. Методика бібліографічного опису електронних ресурсів (локальних і віддалених).
21. Уніфікація та стандартизація бібліографічного опису документів.
22. Анотація: поняття, функції, вимоги до її складання.
23. Класифікація анотацій.
24. Сутність і послідовність процесу анотування.
25. Методи згортання інформації при анотуванні (цитування, перефразування, інтерпретація).
26. Індексвання, його сутність як виду аналітико-синтетичної обробки документів.
27. Історія та сучасний стан систематичних документних класифікацій.
28. Взаємозв'язок класифікації наук і документних класифікацій.
29. Класифікація Бібліотеки Конгресу як національна класифікація США.
30. Основні напрями розвитку систематичних документних класифікацій у ХХ столітті. Сучасний стан систематичних документних класифікацій.
31. Типи і види документних класифікацій.
32. Універсальна десяткова класифікація (УДК) як ієрархічна, комбінаційна документна класифікація.
33. Розвиток та впровадження УДК в Україні.
34. Види таблиць УДК.

35. Основні правила систематизації документів за УДК.
36. Загальна характеристика таблиць визначників в УДК.
37. Структура УДК.
38. Цикл прикладних наук в УДК, місце, структура, зв'язки.
39. Загальні типові ділення в УДК.
40. Визначники форми в УДК: призначення, методика застосування
41. Лінгвістичні (мовні) визначники в УДК: призначення, методика застосування
42. Цикл природничих наук в УДК, його місце, структура, зв'язки, розмежування.
43. Цикл соціальних наук в УДК
44. Спеціальні типові ділення в таблицях УДК.
45. Таблиці систематичних (бібліотечно-бібліографічних) класифікацій: призначення, структура. Алгоритм роботи систематизатора з таблицями.
46. Основні процеси систематизації документів
47. Систематизація документів з питань сільського господарства за УДК
48. Методика систематизації документів з питань техніки за УДК
49. Організація і технологія систематизації документів. Методичний і довідковий апарат систематизатора.
50. Предметна рубрика: сутність, види, вимоги до формування.
51. Загальна характеристика мови предметних рубрик та правила їх формування.
52. Поняття «предмет» у сфері предметизації документів.
53. Проблема предметного пошуку і предметизації документів в Україні.
54. Загальна методика предметизації документів.
55. Методика предметизації документів з циклу прикладних наук.
56. Предметизація документів з питань медицини.
57. Класифікація рефератів.
58. Основні АБІС інформаційного ринку України. Порівняльна характеристика двох найбільш використовуваних з точки зору каталогізації документів.
59. Формати представлення даних у електронному каталозі.
60. Автоматичне робоче місце (АРМ) каталогізатора в різних АПС: оснащення та експлуатація.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, СИСТЕМИ ТА МЕРЕЖІ

1. Роль інформаційних систем і технологій в сучасному житті.
2. Сучасна науково-технічна революція.
3. Характерні особливості інформаційної революції.
4. Поняття електронно-цифрового суспільства.
5. Національна програма інформатизації.
6. Розвинені технології електронних комунікацій та інтернет-технології.
7. Напрями еволюції використання ІТ та ІС в Україні.
8. Етапи розвитку автоматизованих інформаційних технологій.
9. Складові та структура інформаційної технології.
10. Технічні засоби виробництва інформації.
11. Інструментарій інформаційної технології.
12. Вимоги до інформаційних технологій.
13. Функції автоматизованої інформаційної технології.
14. Прийняття рішення в автоматизованій системі.
15. Інформаційне забезпечення інформаційної технології.
16. Програмне забезпечення інформаційної технології.
17. Класифікація інформаційних технологій (за В. Соколовим).
18. Електронний офіс та експертна підтримка рішень.
19. Використання інформаційних технологій у фаховій діяльності документознавців.
20. Етапи процесу реалізації інформаційно-аналітичної діяльності.
21. Види сучасних автоматизованих інформаційних технологій.

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

1. Виникнення та розвиток соціальних комунікацій.
2. Природа, мережа, структура, функції соціальних комунікацій.
3. Типологія комунікації.
4. Рівні комунікації.
5. Комунікаційна діяльність і комунікаційний процес.
6. Види комунікаційної діяльності: мікрокомунікація, міді-комунікація, макрокомунікація. Форми, цілі комунікаційної діяльності.
7. Суб'єкти, об'єкти комунікаційного процесу.
8. Комунікаційний канал як реальна або уявна лінія зв'язку між комунікантом і реципієнтом.
9. Еволюція комунікаційних каналів. Види комунікаційних каналів: природні та штучні.
10. Комунікаційний бар'єр і комунікаційні невдачі. Засоби оптимізації комунікативного процесу.
11. Комунікант як суб'єкт комунікації: можливості, функції.
12. Зв'язки комуніканта з аудиторією та їх динаміка. Типи зв'язків комуніканта з аудиторією
13. Залежність між комунікантом і соціальним середовищем. Конфлікт інтересів суб'єкта та об'єкта соціальних комунікацій.
14. Аудиторія як реципієнт, адресат комунікації. Класифікації аудиторії.
15. Можливості аудиторії як комуніканта.
16. Комунікат як знакова, кодово-символічна система.
17. Основні правила укладання повідомлення.
18. Методи вивчення комуніката у контексті соціального середовища і сприйняття інформації.
19. Концепції та моделі комунікаційного процесу.
20. Медіа-комунікації як засіб впливу на суспільство і формування громадської думки
21. Типи інформаційних потоків і «володарів думок».
22. Реклама як вид комунікації.
23. Структура, види, лексика рекламного повідомлення.
24. Зв'язки з громадськістю як комунікація.
25. Практики внутрішньої та зовнішньої комунікацій установи.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Правове регулювання доступу до інформації.
2. Підстави виникнення права власності на інформацію.
3. Державна політика у сфері інформаційної діяльності.
4. Інформаційні права і свободи.
5. Характерні ознаки інформаційного суспільства.
6. Держава як суб'єкт інформаційних відносин.
7. Інформаційне забезпечення фізичних та юридичних осіб органами державної влади та місцевого самоврядування.
8. Основні питання правової культури щодо інформаційної безпеки.
9. Інформаційна політика України.
10. Основні положення Окінавської хартії глобального інформаційного суспільства.
11. Національна програма інформатизації та її зміст.
12. Свобода доступу до інформації. Специфіка інформаційної безпеки людини.
13. Межі інформаційних прав людини в Україні.
14. Інформаційні права засобів масової інформації в Україні та за їх межами.
15. Використання та збирання персональних даних.
16. Основні властивості інформаційних ресурсів. Особливості інформації як товару.
17. Визначення поняття «авторське право».
18. Основа державної політики в галузі архівної та бібліотечної справи.

19. Особливості надання інформаційних послуг в Інтернет-мережі.
 20. Ліцензії CreativeCommons на використання об'єктів авторського права.

Критерії оцінювання фахового випробування

Фахове випробування – це форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня.

Фахове випробування відбувається у формі усної відповіді на три теоретичні питання, що зазначені в екзаменаційному білеті. Питання білету складені відповідно програми фахового випробування і оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальний прохідний бал вступного випробування з фаху 124 бали.

Кількість балів	Традиційна оцінка	Критерії оцінювання результатів фахового випробування
175-200	«Відмінно»	Грунтовно володіє навчальним матеріалом, вільно орієнтується в змісті навчальних дисциплін, розуміє їх практичне значення. Можливі несуттєві неточності у відповідях на додаткові питання, що не впливає на загальний високий рівень виконання екзаменаційної роботи. Продемонстровано високий рівень навчальних досягнень абітурієнта. Повне засвоєння та усвідомлення матеріалу.
145-174	«Добре»	Добре володіє навчальним матеріалом, проте недостатньо орієнтується в окремих темах. Під час відповідей на питання білета демонструє високий рівень знань навчальних досягнень абітурієнта. Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє його усвідомлення.
124-144	«Задовільно»	Виявив знання лише з окремих питань навчальних дисциплін. Не вміє самостійно розв'язувати вузлові фахові проблеми або окремі однотипні завдання. Під час відповідей на питання білета демонструє задовільний рівень знань. Продемонстровано середній рівень навчальних досягнень абітурієнта. Часткове засвоєння матеріалу.
100-123	«Незадовільно»	Не володіє змістом навчального матеріалу, не може сформулювати суть вузлових фахових проблем. Продемонстровано початковий рівень навчальних досягнень абітурієнта. Теоретичний матеріал не засвоєно.

Структура оцінки

Вступне фахове випробування проводиться в усній формі у вигляді відповідей абітурієнта на питання екзаменаційного білету. Екзаменаційний білет складається з 3-х теоретичних завдань, які охоплюють дисципліни, що входять у програму іспиту та відповідають навчальному плану, програмам, змісту дисциплін, викладених у базовій нормативній основі та рекомендованим для опанування в навчальній і науковій літературі. Структура оцінки фахового вступного випробування складається з оцінок за кожну відповідь на питання екзаменаційного білету і

вираховується за формулою: $E_o = P1_o + P2_o + P3_o$, де E_o – оцінка за екзамен, $P1_o$, $P2_o$, $P3_o$ – оцінки за відповідь на перше, друге, третє питання екзаменаційного білету відповідно, а саме:

Максимальна кількість балів за відповіді на питання білету			Максимальна кількість балів за відповіді
Питання 1	Питання 2	Питання 3	100
Від 1-33 балів	Від 1-33 балів	Від 1-34 балів	
100			
Разом: 100 + 100 = 200			

Порядок оцінювання

Оцінювання рівня якості підготовки абітурієнтів здійснюють члени Комісії для проведення вступних випробувань на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання. Об'єктом оцінювання якості підготовки абітурієнта є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетенцій, відтворених у процесі відповідей на питання екзаменаційного білета.